

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto. — Cena: Za celo leto 80 K, za pol leta 40 kron, za četrt leta 20 K, za 1 mesec 7 kron. Posamezna številka stane 1 krono. Na pismene naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročnino po poštni nakaznici. Reklamacije gledč lista so poštne proste. Ne-frankirani dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

NOVA DOBA

Uredništvo in upravnništvo se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, Strossmayerjeva ulica št. 3. Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 80 w od 1 mm, za poslana, naznanila občnih zborov, naznanila o smrti, zahvale itd. K 1-20 od 1 mm, za reklamne notice med tekstom 5 K od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste) 10 K. Pri večkratnih objavah popust. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 65.

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.

Volilni program Jugosl. dem. stranke

Govor dr. G. Žerjava na seji izvrševalnega odbora JDS dne 21. oktobra 1920 v Ljubljani.

Kakor je JDS odlično sodelovala pri stvornitvi Jugoslavije, tako ji je slej ko prej prva

skrb za konsolidacijo države.

Zato je toliko pritiskala, da je prišlo do volitev. Narod si želi rednih odnošajev.

Ustava mora biti preko zime pod streho. Ustava mora pred vsem zagotoviti

edinstvenost države.

O federalizmu ne pripuščamo diskusije. Nič nas ne omaje v uverenju, da mlada država s takim zemijepisnim položajem in opasnimi centrifugalnimi silami potrebuje trdnih, enotnih vezi. Slovenci smo na tem posebno zainteresirani: Le taka država bo znala obracunati na severu in zapadu. Pasivni smo glede prehrane in naša industrija bo iskala odjemalcev. Tudi nadprodukcija inteligence in ljudstva nam daje migljaj, da je za nas najbolje, če so nam pota po vsi državi prosta.

Z upravnimi razmerami nismo zadovoljni. Pripravljene smo na vse žrtve, da se zlasti centralni uradi čim preje preuredijo. Našim uradnikom treba poskrbeti eksistenčno možnost, da ne bodo bežali iz glavnega mesta. Državno upravo treba izdatno dekoncentrirati. Poleg tega naš program priporoča samoupravo občin, okrajev, pokrajin z lastnimi dohodki in imetjem, z voljenimi zastopi, ki bodo izdajali tudi norme v okviru pooblastila v ustavi in posebnih zakonih in prevzeli tudi upravne naloge lokalnega značaja. Paziti je treba, da se najde prava srednja linija: da bodo ti zastopi pred vsem gospodarski, ne pa torišča neplodne ali celo plemenske politike, da ne dobe bremen preko finančne zmoglosti onih, ki jih pred vsem dosežejo davki samoupravnih teles, po drugi strani pa, da nam bo varovana dragocena iniciativa in kontrola samouprave in da se uvažujejo krajevne razmere. Pri tem bomo strogo izključevali avstrijski dvojni sistem, ki je dopuščal, da sta državni in samoupravni aparat drag drugemu izpodjedala avtoriteto. Odklanjamo tudi vsak prikrit federalizem, ki ga vsebuje Protičev in klerikalni načrt s tem, da hoče od deželnih zborov izbranim odborom poveriti tudi vso državno notranjo upravo v pokrajini. Tako bi imeli državnice v državi.

Šolstvo

se mora v vsi državi enakomerno razviti in gre na breme države. Zasebna učiteljska so nedopustna, ker mora država skrbeti za enotno vzgojo učitelstva. V šolski upravi odločajo zastopniki učitelstva, starišev in državnih uradov, ki jim je skrb za izobrazbo in zdravje naroda izročena. JDS na noben način ne bo dopustila, da bi se mogli vrniti v našo šolo šušteršičevi časi, kakor to predvideva klerikalni ustavni načrt.

Kakor šolsko dolžnost, imeli bomo splošno brambeno dolžnost. Za večjo potrebna služba v stalni vojski naj se omeji na minimum. Država naj pospešuje telesno vežbo v Sokolstvu od mladih nog. Sokolstvo, ki goji duha discipline, ljubezni do naroda, krepi telo in ga vežba če treba tudi v rabi orožja, bo prihranilo polovico dela vojski in omogočilo, da bo stalna službena doba izvežbanih mladeničev mnogo krajša. Proces

stapljanja naše vojske,

ki bodi dedič svetovne slave srbske vojske, ne gre povsod gladko. Kakor povsod v asimilaciji duhov, bo tudi tu z zaupanjem in ljubeznijo več

uspeha kakor s silo. Stapljanje ne gre čez noč in pri prevzetih oficirjih in moštvi pojde prehod iz enega sistema v drugi mnogo ložje, ako je zmogovalec plemenit in obziren. Mi bomo vselej stali na strani naše slavne vojske, dolžnost pa nam bo v njenem interesu na primeren način opozoriti na nedostatke in izrastke.

Velika država potrebuje stalno uradništvo

čistih rok, ki si je izbralo delo v državni službi za življenjski namen. Vsako kršenje ugleda uradništva gre na račun države: v ustavi mu moramo zagotoviti nezavisnost in nedotakljivost z uvedbo pragmatike, ki zajamči napredovanje onemu, ki je prebil strogo preizkusno dobo, s čemur pa ni rečeno, da se mora zapirati možnost, da pridejo izredno sposobni naprej. Glede plač od JDS ni treba novih zagotovil, ker je bila edina in ostane stranka, ki se je borila zanje. Zato pa seveda se zahteva absolutna čistost in zvestoba uprave, ki stoji vrhu tega še pod upravnim sodstvom, kateremu pripada tudi revizija takozvane svobodne presoje, in ki more pri ugotovitvi očitvene pristranosti in površnosti funkcionarja osebno prijeti za stroške in škodo.

Poleg politične razporedbe uprave naj ustava predpiše tudi

gospodarsko grupacijo vseh delujočih slojev,

bodisi da je delo duševno ali ročno, v prisilne zadrage ali zbornice za gojitev stanovskih interesov. Ko bo ta organizacija izvedena, bo mogoče iz vseh teh kmetijskih, trgovskih, obrtniških, industrijskih, delavskih, inženirskih, zdravniških in sličnih zbornic voliti drugi dom v parlamentu, od kojega smemo pričakovati manj politike in več stvarnih zakonodajnih uspehov. Poleg tega bo treba oživitviti strokovne svete v oporo in kontrolo osrednjih in pokrajinskih uradov.

JDS se izreka

za zaščito zasebne lastnine,

ki se omejuje le s posebnimi zakoni, kadar to velevaljo močmi, po drugem potu nedosegljivi javni interesi. Smo za poddržavljenje in municipalizacijo občekoristnih podjetij na celi črti, ako je dano jamstvo, da bo državni aparat produciral ravno toliko in tako ceno kakor zasebni. Eksperimente z nezmožnim aparatom odklanjamo.

V ustavo se sprejmi za vsakogar

pravico na delo

z vsemi konsekvencami, ki iz tega izhajajo za vzajemno zavarovanje za bolezen, starost in nezgode. Država predpiše minimalne pogoje, ki jih vsebuje vsaka delovna pogodba. Uvesti se imajo prisilna razsodišča za mezdne spore v industriji.

Pravici do dela odgovarja

dolžnost dela.

Ako hočemo doprinesiti vojne izgube, treba, da delajo vsi in mnogo. Sami smo sodelovali pri osemurnem delavniku za industrijo. To pridobitev delavstva bomo branili, vendar če hoče samo preko osem ur delati, se temu ne sme postaviti zaprek. Mehanična uporaba osemurnika na male obrate pa vede v čudovite nezmislne posledice. Posebne komisije, s sodelovanjem prizadetih pod vodstvom državnih funkcionarjev, imajo določiti, kateri teh obratov spadajo zmiselno pod 8-urnik. Tak kompromis bo rešil 8-urnik utemeljene opozicije in ustreže-

no bo obrtnikom. Ne moremo dovoliti odločno odkloniti zahteve komunistov, naj se vse delo brez ozira na izobrazbo, na izvežbanost, na riziko, na sposobnost delavca enako plačuje. Tako načelo bi uničilo vse veselje do napredka.

Agrarno reformo

hočemo do konca izvesti. Pri nas gre pri tem tudi za zakone proti razcepitvi zemlje, ker smatramo kmetijsko družino, ki dostojno izhaja na zaokroženem posestvu, za najboljšo zрно naroda, s kojim država stoji in pade.

Razmerje do cerkve

JDS, kot svobodomiselnih stranki, ne bo delalo težav. Ravnopravnost ver, spoštovanje verskega prepričanja so nam v krvi.

Katoliška cerkev nosi v svojem plašču mir in vojno z našo stranko in državo. Ako bo zmerita, zlasti če bo prenehala z organiziranjem posebnih cerkvenih političnih strank, ne bo nikdar incidentov. Drugim veroizpovedanjem ne pride na misel, da organizirajo verske stranke. Klerikalizem, ki ga vodi šef v italijanskem Rimu, bomo preganjali, dokler ga ne preženemo iz Jugoslavije. Ker more le katoliški del naroda organizirati, je že samobesni nujno separatističen, zato ga je treba v interesu države zatreti.

Ustavotvorna skupščina bo vodila tudi notranjo in zunanjo politiko.

v zunanji politiki bo JDS priporočala, da se Jugoslavija zanašaj pred vsemi na lastno moč. Gojiti moramo stike z vsemi slovanskimi narodi, zlasti s Čehi.

Za neodrešene rojake.

moramo neprestano skrbeti, z njimi živeti isto kulturno in po možnosti tudi gospodarsko življenje, izrabljaje mednarodne garancije Lige Narodov brez ozirov zanje nastopati. Od mladih nog mora ves narod biti odgojen v zavesti, da more Jugoslavija biti srečna šele, ko bo ves narod združen. Najbolj delamo za neodrešene brate, če delamo za konsolidacijo države. Begunci bodo najbolj ustregli rojakom, ki so se od njih odselili, če bodo delali za državotvorne ideje in resno, trezno politiko. Naša stranka ne bo počivala, dokler ne zasije luč svobode neodrešenim bratom.

Z ekskluzivno taktiko, s sejanjem defetizma in separatizmom se bo doseglo ravno nasprotno. Uspeh bo le če se ves narod vname, da bodo milijoni pripravljeni braniti mater-zemljo, h kateri štejemmo istrske pečine in solčna Brda ter prijazno Satnico z Gosposvetskimi poljem ravnotako kakor Kosovo.

V notranji politiki bo JDS glavno skrb obrnila

finančnemu vprašanju.

Razvoj zadnjega leta kaže, dainarska edinica ne bi bila srečno izbrana. V ustavotvorni skupščini se mora pokreniti valutno vprašanje v končno rešitev.

Politika finančnega ministira, da tekoče izdatke krijemo z davki in pristojbinami ter s tarifami in da ne delajmo za ta namen dolgov v slabi valuti, ki jih bomo nekoč morali vračati v zdravjši valuti, je zelo vabljiva. Žal da ni provedljiva. Vojnih izgub se za enkrat s tekočimi dohodki ne bo dalo kriti. Pred vsem morajo nehati nervozni sunki, s katerimi se hoče umetno doseči finančno ravnotežje. JDS ni demagoška stranka, ne strašila bi se zagovarjati izvedljivih bremen, da

se ognemo zadolževanju v slabi valuti. Vendar ne more zagovarjati brez zaslivanja prizadetih izdanih nezrelih osnutkov, ki propadajo drug za drugim, potem ko so brez potrebe prinesli nezadovoljstvo. Povišanje železniških tarifov je prineslo nov val druginje in s tem nove mezdne zahteve. Vsak prevešek pride po ovinku nazaj na državo. Letošnji proračun je precej rednejši kot lanski, a bolje odkrito priznati deficit v naprej, kakor loviti se za praznimi upi. Vojnega deficita ne moremo plačati iz tekočega: To velja za Srbijo pred vsem, pa tudi za Prečanstvo, kjer povsod manjka na železnicah, mostih, cestah, pri invalidih, vdovah, na deficitnih nedolžnih pupilov in denarnih zavodov vsled vojnih posojil in valutnih diferenc. Najboljše je odkrito izračunati, koliko treba plačati in breme porazdeliti. Čisti račun, da ne bo medsebojne dolžitve o večjih bremenih! Za poravnavo deficita bo treba poseči v narodno premoženje. Ne v formi premoženjske oddaje, ampak naše naravne zaklade treba angažirati, oz. še bolj izrabiti. Kredit v inostranstvu smo si pokvarili: treba vzpostaviti redno gospodarstvo s popolno kontrolo, drugič pa zломiti s prakso, da ena vlada podira, kar je zgradila druga. Državne obveze, pa naj bodo še tako bridke, morajo biti nepreklicne. Vsak dan novi monopoli, to ne vabi k podjetnosti

Kredit bodisi iz inozemstva, bodisi iz tuzemstva, vračljiv v tuji valuti, se mora dobiti na naše naravne zaklade. Pri tem nam ni treba dodajati, kako treba za vsako ceno pospeševati izvoz vsega, česar doma neobhodno ne rabimo, zavreti uvoz luksusa in ra vso moč — če ne gre drugače, pod varstvom zaščitne carine — dvigniti domačo produkcijo.

JDS je v marsičem že dosegla znatne uspehe; v carinarstvu gre na bolje, vinski produkcijski davek se je zaprečil, mesna trošarina odpade, davek na žarnice in razširjanje monopolov mora tudi pasti. JDS je pripravljena sodelovati in prevzeti odgovornost za težja bremena le, če so preiščljena in znosna.

Napeli bomo vse moči, da rešimo stanovanjsko vprašanje.

Z garancijo obresti in drugimi pogodbostmi bo mogoče privabiti ali pa, če ne gre drugače, prisiliti privatni kapital, da gradi.

S tem bo rešen tudi

hišni posestnik

kuratele, kamor ga je vojna potisnila.

Našemu kmetu

treba pred vsem cenene obleke, obutve, razsvetljave, orodij, gnojil in galice. To je dosegljivo, če država seže pod rame zadržištvu.

Našemu obrtniku

ki tvori elito JDS, bomo veliko pomagali, če rešimo vprašanje osemurnega delavnika v malem obrtu. Potem ko smo vendar enkrat dosegli poponitev ljubljanske trgovske zbornice s Štajerci, treba preustrojiti zastareli volilni red zbornice. Aktivirati treba obrtne svete. Država mora podpreti surovinske in kreditne zadruge. Obrtno nadaljevalno šolstvo naj prevzame država še v večji meri, da vsaj vzdržuje nadzorstvo in učne moči. Osnovanje mojsterskih blagajn za bolezen in starost treba olajšati z odpravo znane coklje, ki predpisuje za to kvalificirano večino.

Trgovcu

bo najbolj pomagano, če odstranimo ovire, ki mu zastavljajo pot. Razmere

so že precej drugačne kakor lani. Konkurenca že pritiska in boljše regulira zlorabe kakor vse policijske odredbe. Treba nadaljevati od JDS započeto čiščenje nesolidnih elementov, ki duše solidno trgovino.

JDS skuša omiliti razredne in stanovske boje.

Sredi splošne demagogije

koraka JDS srednjo linijo izravnave interesov. Površnim ljudem na vseh straneh to ni po godu. Gorje državi, kjer ni takih strank!

Kam bi zašla naša Jugoslavija, če bi med katoliki zavladal klerikalizem, ki bi nas gнал v verski spor s pravoslavnimi in muslimani, ki bi tiščal k tlom inteligenco, posebno učitelja in uradnika, kmeta pa stalno držal v duševni odvisnosti?

Kam bi prišli v agrarni Jugoslaviji pod diktaturo neznatne manjšine industrijskega proletarijata? Sicer pa socialna demokracija zasleduje isti komunistični cilj. Marxov ideal na vladi je v Jugoslaviji nemogoč in socialistični vodje so ali nemožni v vladi ali pa ga morajo pustiti doma. O narodnih socialcih ne rečem nič; oni so demokrati, ki zama, sugerirajo sebi in drugim, da so socialisti. Ne cepite glasov samo iz malkontentstva!

Kar se pa tiče agrarne struje, moramo reči, da edina stranka, ki se je za kmeta v tej državi resno zavzela, je bila JDS. V konstituenti ne pojde le za stanovske interese, ampak pojde za ustavo in upravo. Ne vem, če stanovsko geslo daje odgovor na vsa vprašanja, pred katerimi bodo stali novi poslanci. Odgovor pa daje demokratiški program.

Naša stranka je bila na mestu, ko se je država ustanavljala, bila je na mestu, ko jo je bilo treba držati skupaj. Zdaj, ko se dela ustava, jo Jugoslavija še bolj potrebuje.

Preko vseh nezadovoljstev vendar nihče JDS ne more odreči dobre volje in čistih rok. Naj pade demagogija, naj živi ljubezen do edinstvene domovine in razum: Ako ta dva činitelja prodereta, bo pri volitvi zmagala JDS.

Politične vesti.

Razpust nar. predstavništva? Seje dne 20. t. m. se je udeležilo samo 40 poslancev, na kar se je ista odgodila do 21. tm. Predsednik je o položaju poročal min. svetu, kateri se je potem v svoji seji bavil z vprašanjem razpusta nar. predstavništva. Ker izgleda, da nar. predstavništvo ne bo moglo več votirati vladi pooblastilnega zakona, stavil se je v min. svetu predlog za razpust parlamenta. Posamezni ministri so se izjavili za odgoditev. Večina članov kabineta pa je za razpust, vsled česar se je sklenilo počakati seje nar. predstavništva dne 21. t. m.

Kraj jadranskih pogajanj. Kakor se poroča, bodo mešetarili za naš Jadransko otoku Isola Bella blizu Pallanze, kjer so se svoj čas začela pogajanja z Nittijem. Na tem otoku, ki je največji izmed takozvanega boromejskega otočja v jezeru Lago Maggiore, imajo Boromeji iz milanske rodovine od po-

Vinko V. Gaberc.

O solncu, sreči in pravici.

Nedelja je za praznovanje. Praznik pa je ljudem, da se ali dolgočasijo ali pa kratkočasijo. Jaz se »dolgočasim«, kakor bi rekli ljudje. Doma ne morem ostajati, ker doslej je bil čas prelep, v kavarni ali gostilni mi ni posedati, ker je škoda ubijati beli dan v zadehlem zraku. Hodim v trudno naravo; z menoj pa blodi mislij nebroy.

Zadnjo nedeljo popoldne sem bil zlezal na hrib pred cerkev sv. Jožefa, da vidim solnce nad gorami in svet, ki hodi k večernicam iskat božje slave in lastne utehe.

Obsedel sem na zanikarni klopi pred cerkvo, kjer je že čakala na vabljenje zvona bedna postarna ženka, prebirajoč v debelih mašnih bukvicah z rdečo obrezo.

Pogledal sem njo, pogledal pred se. Oči so mi uhajale na stari celjski grad in na izgubljeno koroško stran... Ko gledam širni lepi svet in zlato solnce nad njim, pa vidim bedo in žalost okoli sebe, postajam mehke in skrušen.

Obrnil sem se napol k neznanki,

četka 18. stoletja krasne gradove in vile, palače in vrte, sicer so pa ostali trije otoki majhni in prebivajo tam redki ubožni ribiči. — Upajmo, da ne bo slikovitost kraja učinkovala na obojestranske državnike samo v njih osebno korist! — Druge vesti zopet pravijo, da bodo pogajanja v palači Odeschalchija v San Paolo pri Rimu, tretji zopet, da v nekem kraju na progi Benetke—Rim.

Jadranska pogajanja — odgodena? Naši delegati za jadransko konferenco še 20. tm. niso odpotovali. Vzrok je neznan. Kakor se govori, so dospeli v Beograd važne vesti, tako da se bodo morala revidirati naročila, dana našim delegatom. Druga poročila zopet pravijo, da je italijanska vlada sama prosila, naj naši delegati še ne odpotujejo na konferenco. V splošnem se sodi, da tudi ta pogajanja ne bodo imela uspeha, ker se je italijanska vlada uklonila zahtevam nacionalistov, vsled česar bo stavila za nas nesprejemljive zahteve. Najnovejša vesti vedo povedati, da so pogajanja že definitivno odgodena za čas po volitvah v konstituantu.

Enketa o hrvaških nemirih. Parlamentarni odbor, ki bi naj preiskoval vzroke nemirov na Hrvaškem, se ni mogel sestati dne 20. tm., kakor je bilo določeno, ker se zajedničarja Šurmin in Hanžek, klerikalec Šimrak in Peleš, ki so v parlamentu najhuje zahtevali preiskavo, niso seje vdeležili. Povrh temu je Hanžek kot referent posebno zanemaril svojo poslansko dolžnost.

Stipe Radič, ki sedaj premišljuje svoje grehe v zagrebški kaznilnici, nima naslova narodnega predstavnika in torej ni deležen imunitete. To je objavil verifikacijski odbor narodnega predstavništva na prošnjo sedmoričnega raziščišča v Zagrebu.

V Narodnem predstavništvu je v seji 11. t. m. soc. dem. posl. dr. Korun ostro napadel predsednika dež. vlade v Ljubljani dr. Brejca. Izjavil je, da je največji del krivde, da smo na Koroškem propadli, pripisovati dejstvu, da so Narodni sveti, ki so stali pod dr. Brejčevu patronanco, dajali napačne informacije in prognoze.

Prisilno posojilo na Bolgarskem. Finančni minister Bolgarske je v pisarni sobranja predložil zakonski načrt glede izdaj prisilnega posojila v znesku 2 milijard levov za delno kritje nezaloženih državnih dolgov.

V Italiji resno vre. Notranji položaj v Italiji postaja vedno resnejši. Giolittijeva vlada se trudi na vse načine preprečiti polom, vendar se od dne do dne bolj kaže, da je prebivalstvo vseh barv in struj proti vladi in da se je bati nepričakovanih presenečenj. Obmejna cenzura se je vpeljala v najostrejši obliki, Italija ne dobiva od zunaj nobenih poročil, potni listi se izdajejo le v najnujnejših slučajih. Po raznih poročilih hoče Nitti z večimi drugimi poslanci izsiliti demisijo Giolittijeve vlade. Potniki iz Italije pravijo, da je pričakovati vojaško diktaturo.

Italija je prepovedala vsa zborovanja in javne shode ter hoče s tem zabraniti pokret anarhistov in social-

koje ustnice so se komaj vidno gibale v tihni molitvi, ter sem jo ogovoril:

»Vi ste pa prišli precej prezgodaj.«

Za trenutek je zdrgetala, ker sem jo zmotil, potem je nekoliko pomislila, kaj ima to pomeniti, nato je glavo nekoliko dvignila, jo obrnila k meni, me s skrhanimi očmi v žolto-uvelem obrazu radovedno-plaho pogledala, pa je zinila in črhnila:

»Oh, prišla sem, ko je tako toplotu in čakam; jutri pa zopet pojdem.«

Led je bil prebit. Zaplel sem se v razgovor s starko.

Kakor da sva stara znanca, mi je pravila o svojem gorju in skrbeh in gledal sem jo sočutno, kako je suvala besede z ozkim jezičkom med dvema vegastima, zelenkasto-žoltima dolgima spodnjima zoboma izza sicer gladkih čeljusti v svet. Vsako posamezno besedo sem lovil; nanizal sem jih v zgovoren venec ljudskega trpljenja.

Pravila mi je revica, da prenoči dol v romarski hiši in da pojde jutri po mesečno podporo — osemindeset kron — za sinom, ki ga že šest let ni. Ne upa več, vdala se je v usodo...

Stanovala je prej na Vranskem, kjer jej je orožnik, ki je moral po pre-

nih revolucionarjev. Giolitti se je v tem oziru posvetoval z milanskim in turinskim guvernerjem, da zagotovi državi mir in red.

Avstrijska politika stoji pred preobratom. Vsled izida volitev v prid krščanskim socialcem je podal predsednik republike dr. Seitz pregled notranje politike. Povdarjal je, da bo odzvela, krščansko socialna stranka sedaj vladne posle v svoje roke in tako razbremenila socialno-demokracijo odgovornosti, socialna demokracija pa da bo stopila v strogo, a stvarno opozicijo. Na kako koalicio z vladno stranko po njegovem mnenju ni misliti.

Avstrijski monarhisti na delu. Komaj je postal rezultat volitev v Avstriji znan, že poroča krščansko-socialno drobilo »Reichspost«, da bodo Dunajčani dne 26. t. m. prepeljali truplo Boroeviča iz Celovca na Dunaj ter ga položili v častni grob na centralnem pokopališču. — Do povratka Korlna torej ni več daleč, ker se njegovi »generali« selijo zopet na Dunaj!

Grški kralj je ležal tudi 20. tm. v polsnu. Smrt se pričakuje vsak trenutek. Grška vojna ladja Athromitos je dobila dosedaj še nepotrjeno vest, da je kralj že 2 dni mrtev. Politične posledice so vsled tega neizogibne. Razkralj Konstantin upa, da bo izrabil položaj v svoj prid. Z druge strani pa se sliši, da je kandidat za grški prestol princ Karol, drugi sin belgijskega kralja.

Rudarska stavka na Anglieškem je postala popolna. Rudarjem se je pridružilo s simpatijsko stavko tudi sedem železničarskih okrožij v Walesu. Stavka je postala občutna, vlada je ukrenila vse potrebno, da se preskrba z živili ne pretrga. Rudarska stavka je provzročila brezposelnost mnogih tisočev delavcev drugih podjetij, ker primanjkuje premoga. Po cenitvah bo koncem tega tedna stavkalo čez dva milijona delavcev.

Angleška vlada je pripravljena pogajati se z rudarji, ako ti stavijo svoje zahteve posebnemu raziščišču in ako se obvežejo spravljati gotovo količino premoga. Na Irskem so se pridružili stavkujočim tudi sinfainovci in je prišlo tudi do spopadov s policijo, pri katerih je bilo ranjenih več rudarjev. Transportni delavci so dobili povz, naj so pripravljeni podpirati zahteve po zvišanju mezd. Stavka se čimdalje širi. Poslanska zbornica je obravnavala položaj; trgovski minister Morne je pa izjavil, da se vlada ne more ukloniti željam rudarjev, ker bi to naredilo v javnosti vtis, da je stavka edino sredstvo v dosegu kakoršnihkoli zahtev.

Razpad Nikitinskih razbojnikov. Kakor poroča »Politika« so jele razpadati vezi med nekdanjimi Nikitini-mi »vojščaki«, ki so se po brezuspešnem podjetju v Črnigori proti Jugoslaviji vrnili v Italijo. Vodje teh tolp so se izrazili, da nočejo več z orožjem poskusiti rešitve »črnogorskega vprašanja«, upajo pa, da bo to vprašanje morda rešeno povodom jadranske konference. — To seveda — a ne v njih prid!

Kerenski o ruskem boljševisizmu. Kerenski, ki je došel te dni v Prago,

vratu kot nasprotnik naroda pobegniti, s svojim poročilom na oblast odjedel podporo, češ sin kot usnjar sploh ni toliko zaslužil, da bi jo bil mogel podpirati. In zakaj vse to? Pospravljala je, stregla in pometala, pa so jej dajali za to — deset kron na mesec. Seveda je šla, da si poišče več zaslužka. In potem je prišlo maščevanje onega, ki bi moral ščititi pravico...

Pri Št. Petru so jej župnik, župan in gostilničar na kolodvoru razno svetovali, jo bodrili in plašili, a koncem koncev jej je nekdo napravil prošnjo, temeljem katere je zopet dobila podporo — po trinajstih mesecih brezpravnosti.

Med tem je bila vstopila v službo pri nekih ljudeh, katerim je očividno več pojedla nego more zaslužiti štiriinšestdeset let stara; slabotna ženska. Zato je pa niso klical k jedi, če je v svoji oslabeledosti zaspala. Tudi tu se ni držala. Odšla je k Sv. Jurju ob Taboru, kjer še životari sedaj.

Med njenim pripovedovanjem — izpraševal sem le na kratko — sem bil pozabil, da gre po podporo, pa sem jo vprašal če ima za vlak za nazaj,

se je izrazil poročevalcem časopisov, da boljševiszma ni mogoče zlomiti brez ruskega naroda in proti njemu. Z belim terorjem carskih generalov se ne da premagati rdeči teror. Kerenski se je izrekel odločno proti vsakršnemu vmešavanju od zunaj. Glede odnošajev med Rusijo in Čehoslovaško je dejal, da si bodočih razmer ne more drugače predstavljati, kakor da pride med obema državama do najbližje zveze. Kerenski je menil, da je prezgodaj napovedovati katastrofo sovjetske Rusije za bližnje dneve ali mesece, čas likvidacije je bolj oddaljen, kakor nekateri mislijo.

Med Rusi in Poljaki so se 18. tm. 6 polnoči na celi črti ustavile vojne operacije.

Ameriške Jugoslovane pozivajo vsi glavni jugoslovanski listi Amerike, naj pri volitvah predsednika zastavijo vse svoje sile za zmago demokratske stranke in Wilsonovih načel.

Amerika na morju. Kakor poroča »Hollandsch Nieuwe Courant« iz Novega Yorka, se je izrazil minister mornarice, da bodeta nastopili dve skupini ameriške vojne mornarice v kratkem potovanje okrog sveta. To bo največja pomorska demonstracija, kar jih svet dosedaj pozna.

Gorenjski kot in Italija. Govorice in mnenja, da bo Italija sedaj po izidu plebiscita na Koroškem reklamirala zase takozvani gorenjski ali blejski kot, so brez vsake podlage. Verjetno pa je, da bo pri predstojeh pogajanjih zahtevala; da blejskega kota ne smemo utrjevati, in da bo zahtevala tudi kakšne garancije glede železniške proge.

Italijansko zavzemanje za Nemčijo. Bivši italijanski min. predsednik Nitti se toplo zavzema za spremembo versailleske pogodbe, ki jo proglašja za krivično (dasi je sam pri njej sodeloval!) in pravi, da Nemčija pogojev ne more izpolniti.

Mariborsko pismo.

Maribor, dne 21. okt. 1920.

Velecenjeni gospod urednik! Gotovo ste pričakovali pisma o naših mariborskih demonstracijah, ki smo jih imeli po porazu na Koroškem, ker so vsi mogoči časopisi o tem že toliko govorčili in še več sumničili ter lagali. Pa bilo mi je po vseh teh dogodkih tako težko in pusto, da nisem mogel pisati, še bolj pa sem se sramoval dogodkov po izvršeni demonstraciji.

Veliki časi — majhni ljudje. Skoro vsi narodi imajo na svojem čelu v zgodovini ta sramotni pečat. Tudi mi se mu nismo izognili. Kot neboljeno dete nas je našel prevrat in to dete ni tekem 2 let nikamor zrastle. Usoda nas je udarila s toliko slepoto, da ne vidimo niti svojih velikih ciljev, kamoli, da bi stopali z njimi. V malenkostnih bojih in prepirkah izčrpujemo svojo notranjo silo. Kakor Cankarjev Kurent ne vidimo udarcev, nočemo slišati podiranja hiš nad svojo glavo, pozablamo, predno smo se zavedli, da smo ranjeni do srca. Včeraj še smo plakali nad Koroško, danes že si praskamo oči drug drugemu, zvečer že kramljamo pri ciganski muziki, saj solnce vshaja kakor včeraj, dež in luže so tudi iste, čemu bi bila naša notra-

Trenutek je pomislila, se zvito namelnila in je zagonetno poudarila:

»Eh, seveda bo komaj kaj.«

Še preden sem bil prav izrekel vprašanje, sem se spomnil, da ni umestno. Ali, ker sem že rekel o tem svojo besedo, naj še njeria velja. Dal sem jej za vlak.

»Oj, Bog Vam daj zdravje, pa eno dobro službo, da bi spet to noter spravili.«

Pozvonilo je v stolpu Sv. Jožefa. Verne duše so že bile zbrane pred oltarjem. Ženica je svojo knjigo poljubila, dala vanjo oguljen in umazan papir, jo zaprla ter je vstajajoč vzdihnila:

»Pa molila bom za Vašo srečo.«

»Dajte, dajte!«

Uboga reva; nikoli ti ni bilo dobro. Edina tvoja nada je bila, da bo de »tam« drugače. A, če ti še to izpodleti? —

Odšel sem po hribu navzdol, razmišljajoč o solncu, sreči in pravici.

Stopil sem v senco gozda, pa me je spreletel mraz, da me je v dušo zazeblu...

njost druga.

Tako nekako smo preživeli koroški udarec. Ko so se vračali ljudje s Koroške, smo vriskali in peli do onemoglosti nad končnim porazom svoje tisočletne sužnosti na Koroškem. Komaj smo se stregli drugi dan, ko so prihajala ona temna grozna poročila, ki jim ni hotel nikdo verjeti. Poraz, polom — prepad nepremostljiv med nami in koroškimi Slovenci. Nova amputacija še krvavečega telesa — kakor težko kladivo so udarjale te vesti na nas. In šlo je od ust do ust: zgubili, da, zgubili mi, mi vsi, cel narod. Vsa njegova notranja sila se je izkazala spet le kot bolno neobgleno dete, kot starček, ki je živel, živel celo življenje v suženstvu, kjer je pustil tudi vso svojo življensko moč in sedaj, ko je prost, nima dovolj odpora in oči so mu odpovedale, le motno še gleda izpod sivih obrvi v svet.

Tej resnici se ni upal nihče pogledati v obraz, nismo imeli več toliko hladnega prevdanka, da bi skušali rešiti edino potrebno vprašanje: kaj in kako sedaj? Kajti to bi že zahtevalo moža, zato smo rajši iskali pravic in začeli griziti okrog sebe.

Nemci so že dolgo opazovali našo otopelost, brezbržnost in segli so spet v ofenzivo. Po trgovinah so nas izzivali, ne samo z nemškimi napisi, ampak tudi z najodurnejšimi spakedrankami, samo jezika onih, od katerih živijo, niso hoteli znati. Oblasti se niso ganile, niti tedaj, ko je pobesnelost teh tujcev položila v grob narednika Čuša, očeta 3 otrok. Voditelji teh tujcev, milijonarji so se ob plebiscitu vozili na Koroško, — oblasti se niso ganile. Uradniki z otroci stanujejo po vagonih in tiščijo se v podstrešnih sobah, tuji milijonarji imajo pa luksurijske sobe za sprehanje. Snujemo društva, kulturna, humana, obrambna, gospodarska, pa nimamo lokalov. Nemška krokarska društva pa imajo dvorane.

In tako — žalostni, potrti, nevoljni, razdvojeni, smo se sešli v sredo zvečer na Glavnem trgu. Nisem še videl tukaj tolikšne množice. Pravijo, da nas je bilo deset tisoč. Nepregledna množica in vse je drhtelo, trepetalo...

Hotel sem tedaj stopiti pred to množico in ji reči: žalost in brezmejna tuga, skoro nepregledna tema je padla na nas, in zamorila nas bo, če bomo klonili že sedaj. A naj bo ta trenutek dan streezenja, naj se vsakemu izmed nas vsaj danes ob misli na koroško tragedijo zareže v obraz vsaj ena guba, ki bo pričala o naši resnobi, posebno vam mladim, ki boste zidali od tal našo razdrto hišo. Pa — ni mi bilo treba govoriti, spregovorila je ljudska nevolja sama in se razkropila po mestu. Zažvenketalo je nekaj šip, nastopilo je vojaštvo in kmalu je Maribor mirno zaspal v hladni noči. Drugo jutro so bile ulice napolnjene našega ljudstva, radovedno so gledali po razbitih izložbah, med njimi pa sta se mirno vozila v avtomobilu nemška odvetnika in, morda bolj kakor izložbe, gledala naše krotke ljudi.

Zvečer so prišli listi in se — »zgrazali.« Najbolj so se zavzeli za nemške milijonarje gospodje iz Cirilove tiskarne, za njimi so prihitali nemški internacionalci s »Volkstimme« in »Enakostjo.« Smilili so se jim milijonarji, pangermani in kapitalisti. Niso našli razumevanja našega izzvanega ljudstva in črni kot rdeči rablji so se preHITEVALI v denunciaciji. Deputacija „Marburger Deutschen“ se je peljala v Gradec pritoževati se Angležem, na okr. glavarstvu so odpustili begunko, ker je menila, da naši izgredi niso nič proti tržaškim. Morala je na cesto, ker je bila po mnenju visokega SHS uradnika žrebelj v telo Jugoslavije. Detektivi so lovili demonstrante, prvega govornika so vrgli v ječo in ga med drugim obdolžili, da ni »prijavil shoda pod milim nebom.«

Med tem so prišli v Maribor koroški begunci — učitelji, ki jim je nemška druhal razbila in pokradla pohištvo, obleko, živež. Samo to smo še opazili, za vse drugo na Koroškem ni bilo časa, ker je bilo treba rešiti važnejše: kdo je bil kriv demonstracij? In še danes razmišljamo, čitamo časopise in pijemo črno kavo, ki je prav taka, kot je bila pred demonstracijami in pred plebiscitom...

Slovenci! Spominjajte se Ciril-Methodove družbe!

Mariborske novice.

Izzivanje. Po demonstraciji je mariborskim nemčurjem zopet zrastle greben. Ker ni bilo »žrtev«, izzivajo sedaj zopet s tem, da nemški trgovci izobešajo po večini le nemške napise pri blagu. Bržkone bi radi izzivali zopet demonstracije ter so se gotovo zagurali dr. Leskovarjevega pokrovi teljstva.

Urad državne okrožne zaščite dece in mladine v Mariboru se je preselil iz Koroške ceste št. 1 v Strossmajerjevo ulico št. 26. (Deško zavetišče.)

Iz Korotana.

Morilec jugoslovenskega vojaka aretiran. Filip Kavčič iz Št. Jakoba pri Podrožici je 30. aprila 1919 ustrelil jugoslovenskega vojaka Franca Skrinarja z Vrhniko. Kavčič in neki volkswehrovec iz Blač sta v gozdu Tešnja izsledila Skrinarja, ki se njima je brez upora udal in odložil orožje. Kavčič in njegov tovariš sta grozila Skrinarju, da ga bosta ustrelila; Skrinar ju je pa prosil, naj tega ne storita in naj ga pustita živeti. Njegovih prošelj pa nista poslušala, marveč mu je Kavčič začrtal na čelo križ kot cilj in ga je nato v čelo ustrelil. Skrinar je bil precej mrtev. Ko se je Kavčič dne 7. oktobra letos vrnil v Št. Jakob, so ga orožniki aretirali. — Priznal je, da je res Skrinarja ustrelil, ker je bil takrat vojak in za to plačan.

Nemške goljuflje pri plebiscitu. Preiskave o nemških goljufljah pri plebiscitu se nadaljujejo. Posrečilo se je zbrati že mnogo obtežilnega materijala. V Borovljah samih so našli za poslopjem Obrtne šole, kjer so bile v noči od 10. na 11. tm. shranjene glasovalne žare in kjer so opolnoči ugasnile električne luči, da so se Nemci lahko utihotapili v glasovalno celico im tamkaj zamenjali bele glasovnice z zelenimi, sežgane bele glasovnice. Ni toraj nobenega dvoma več, da so Nemci v resnici zločinsko »korigirali« zid ljudskega glasovanja na Koroškem.

Nemški atentat na železnico. Iz Velikovca poročajo: Nemške tolpe so pričele širiti svoj delokrog. V ponedeljek so med postajama Sinča ves in Metlovo pritrile na železniške tračnice ročno granato. K sreči pa je prožni mojster tik pred prihodom vlaka št. 415 zapazil atentat ter granato še pravočasno odstranil.

Koroška deputacija pri regentu. Dne 20. tm. dopoldne je sprejel regent deputacijo koroških Slovencev v avdienci. Deputacija je vodil vseučiliški profesor v Ljubljani dr. Rado Kušej.

Preiskava o zlorabah na Koroškem. Predsednik naše delegacije v koroški plebiscitni komisiji Jovanovič, ki je, kakor znano, po končanem plebiscitu podal ostavko, je predložil beograjski vladi podrobno poročilo. — V istem navaja med drugim tudi, da sta »Gospodarska zadruga v Velikovcu« in »Kmetijska zadruga v Borovljah«, ki ste imeli po nalogu ljubljanske vlade prehranjevati pasivno plebiscitno cono A, iztihotapili s sodelovanjem nekaterih svojih nastavljenecv ogromne množine živil na Dunaj in drugam v Avstrijo. Beograjska vlada je ukrenila takojšnjo preiskavo in odposlala enketno komisijo v Ljubljano. — (Vest sicer ob času, ko isto pišemo, še ni potrjena, vendar se nam zdi tako obtežilna, da moramo odobravati odločni nastop osrednje vlade, ki bo spravil marsikaj na dan, o čemur se je dosedaj le na tihem govorilo in kar bi znalo spraviti posamezne ljubljanske vladne mogotce v prav lepo luč! Op. ur.)

Ivan Prekoršek:

Celjsko stanovanjsko vprašanje.

Celjska stanovanjska komisija je priljubljen predmet raznih zabavljanj in časnikarskihotic. Zadovoljni niso znjo tisti, ki se jih skuša utesniti, in ne tisti, ki so brez strehe in čakajo odreditve. Vendar pa ve vsak posameznik za toliko in toliko praznih stanovanj; če smemo verjeti noticam v časopisju, bi človek zares mislil, da pohajkuje po Celju kar na stotine tujih državljanov in nezaposlenih elementov, ki stanovanjsko bedo na škodo

domačih v Celju zaposlenih naših ljudi p nepotrebnem poostrujejo. Žal, žal, da temu ni tako. Vsak stanovanjski urad se mora v svojem poslovanju držati zakonov oz. naredb, v našem slučaju stanovanjskih naredb deželne vlade, kakor jih je svoječasno priobčeval Uradni list. Niso torej nikakaj tajnost ter se sme zanje zanimati vsak državljan, tudi tisti, ki mu ničesar prav ne ukrenemo.

V Celju imamo policijsko zglaševalni urad državne policije, mnenja sem, da so temu uradu, ki ima zato odgovarjajoči aparat, nezaposleni tuji elementi bolj znani in lažje dosegljivi, ko stanovanjski komisiji Celjski, ki ima dva člana sosveta, jednega zastopnika poverjeništvaz za socialno skrbstvo in jednega referenta, ki ima pa svoj delokrog v glavnem na magistratu, kjer mu gotovo ne manjka posla. Cel naš stanovanjski urad obstoja danes de facto samo iz uradnika, ki sprejema vloge, posluša tožbe in jok vseh nesrečnih, jih tolaži in odpravlja ter naj vrši poleg vsega še vse pisarniške posle stan. urada, ki niso mahnini. Zakaj navajam vse to? V naše opravčilo ne. Reči hočem samo, da je stanovanjski aparat nezadosten in reči moram, da nima Celjski stanovanjski urad v odgovornih lokalnih faktorjih: to so Mestna občina, Okoliška občina in Okrajno glavarstvo zadostne opore. Ali ni preznačilno za razumevanje stanovanjskega vprašanja v Celju deistvo, da nam je državna policija s 1. oktobrom odvzela dva stražarja, ki sta nam bila prideljena kot poizvedovalna organa? Odvzela nam jih je, ker jih rabi nujno in neobhodno za stražno službo. Nobena v to poklicana oblast pa nam, kljub opozoritvi, še do danes ni dala nadomestila, dasi brez tega absolutno ne moremo delati. Prišli smo vsled tega tako daleč, da niti mebliranih sob nimamo, kamor bi spravili rodbine tukaj nastavljenih državnih nameščencev: profesorjev, učiteljev in uradnikov. Bližamo se torej razmeram, kakršne so v Ljubljani. Uganjal bi pa nedopustno demagoštvo, ako bi pri poznanju razmer hotel namigavati, da se po edinem doslej običajnem receptu utesnjevanja in oblastveno dovoljenega deložiranja more le vsaj delno rešiti celjska stanovanjska beda. To absolutno ni res in ni mogoče in če bi imeli najvzornejši aparat na razpolago.

Celje se gospodarsko širi, trgovina obrt in industrija se skuša razvijati, poleg državnih poklicev naraščajo prosti poklici, vse sili v Celje, ki ni več obdana od onega nemškega zidu, ki je skušal poprej za večne čase ohraniti mesto nemško in ga obvarovati slovenske poplave. Ta zid se je ob razpadu Avstrije zrušil, povojne obupne razmere pa so, kakor kaže, še težje premostljive, kakor je bilo ono zidovje, ki je polstoletja slovenski razvoj uspešno zadrževalo.

Stanovanjsko vprašanje ni samo vprašanje onih, ki trpe in onih, ki iz ljubezni do stvari pri njega malem reševanju delajo, predvsem je to vprašanje, ki spada v našo mestno hišo in dela vse naše komunalne politike.

Da vzamem izmed neštetihsamo en primer! Bojujemo se za trgovsko in obrtno zbornico v Celju, kedaj jo dobimo, ne vem. Carinarno smo dosegli, nima zadostnih lokalov, uradniki njeni ne stanovanj, carinarne se razširja, kako — kam 10—20 novih uradnikov? Nevolja vseobča na vse strani, zabavljanje na dnevnem redu. Kdor le trenutek misli, da more v tem pogledu kaj pomagati stanovanjski urad s svojimi naredbami, je velik otrok. To so vprašanja, ki jih mirno prepuščamo velikemu kapitalu, da jih vzame v lastnem interesu krepko in samostojno v roke, vprašanja, ki spadajo v gospodarski odsek mestnega sveta in gremij trgovcev.

In še eno. V Celju imamo gimnazijo, trgovsko šolo in dve meščanski šoli. Ali kdo izmed onih neštetihs, ki v besedah tako junaško preganjajo vse one male stare ženicé, ki so same, pa imajo včasih celo po eno sobo poleg kuhinje, kedaj pomislili, kje živijo in stanuje na stotine naših revnih slovenskih študentov, ali hočemo z revnimi ženicami vred vreči tudi vso našo mladino na cesto, da gre domov krave past? Kdo pa še sploh sprejme danes

revnega študenta na stanovanje?

Želel bi, da se v kritiki stanovanjskega poslovanja in stanovanjskih zahtev sodi iz vseh strani objektivno, da se pa oestro in javno graja vsaka nepoštenost in vsak protekcijonizem.

Celjske novice.

Plastični balet ge. Klavdije Isačenko, glasovite ruske umetnice plesa, ki se vrši danes, v soboto 23. tm. v dvorani hotela Union v Celju, obljublja podati našemu občinstvu posebno učinkovitost, globok užitek. Po soglasnih poročilih, ne le slovenskih in hrvatskih, ampak tudi inozemskih listov, podala je umetnica pri vseh dosedajnih nastopih dovršen plastičen ples, ki vsestransko izčrpno vpodablja v telesnih gibih vse, še tako težko nijansirane slike najtežavnejših svetovnih komponistov. Plastični ples ni ples, kakor se je razvil tekom tisočletij, marveč je izražanje komponistovega razpoloženja v estetičnem gibanju telesa, rok in nog, vezano z mimiko brez izzivanja čutnosti, brez konvencionalnosti, pristo po subjektivnem čuvstvovanju. Podlaga plesu ni plesna muzika, ampak težavne, vse-skozi klasične skladbe, kakor kažejo imena Saint-Saëns (Umirajoči labud), Schubert (Marche militaire), Grieg (ples v svetišču), Rahmaninov (Rdeči smeh — ruska revolucija), Chopin itd. Plastični plesi imajo svoj izvor v religioznih plesih, ki so jih izvajale grške dekllice pri Apolonovih slavnostih v templjih. Upodablajoči grški umetniki: Praksitel, Fidijas i. dr. so te kretne obrzrali v svojih delih za potomstvo. Opa. Isačenko je bivša dramatična umetnica moskovskega umetniškega gledališča in bo nudila torej nekaj izvanredno okusnega in dovršenega, vsled česar opozarjamo tem potom posebno naše meščanstvo na obetajoči se izvanredni užitek.

V slovenskem mestnem gledališču v Celju se v nedeljo 24. tm. ob 4. uri popoldne predstavlja burka s petjem »Rodoljub iz Amerike«. Za zunanje, ki bi prišli z vlaki ob 1 uri, je zelo ugodno, ker se konča predstava ob pol 7. uri in se lahko odpeljejo ob 7. ozir. ob 7/9 uri zvečer.

Za narodov blagor, zabavno Carkarjevo komedijo pripravlja Dramatično društvo za otvoritev sezone.

Dramatično društvo v Celju ima svoj redni občni zbor v torek, dne 26. tm. v gostilniških prostorih Narodnega doma ob 8. uri zvečer. Vspored običajen. Pričakuje se polnoštevilna udeležba.

Redne pevske vaje Celjskega pevskega društva se pričnejo danes v petek 22. okt. Po pevski vaji odborova seja.

Poročil se je g. Dolfe Bervar, sodni uradnik, z gdč. Nežico Pucovo, trg. sotrudnico tvrdke Kociuvan. Obilo sreče!

Podružnico Union-banke v Celju je glasom poročila iz Zagreba prevzela »Prva hrvatska štedionica« in otvori podružnice v Ljubljani in Mariboru.

Za dirigenta Jadranske banke, podružnica Celje, je generalno ravnateljstvo imenovalo g. Franca Knifca, ki je podružnico organiziral in že doslej vodil.

Semenj na dan sv. Uršule (21. tm.) v Celju bil je precej dobro obiskan, vendar je slabo vreme precej oviralo živahnejše kupčevanje, če ne polagamo glavne teže na neznosno draginjo najpotrebnejših stvari. — O žeparjih tokrat ni bilo ničesar slišati.

»K. k. H.-D.« Tako lahko bereš še vedno na vodomeru, ki je pritrjen na prvem stebru nove savinjske brvi. — Dne 20. tm. je imela Savinja letos najmanj vode; vodomer je kazal 38 cm iznad nožišča.

Vlomilec v gostilni pri Čolnikih v Zavodni je odnesel 18 parov jedilnega prodja, namizne prte, servijete, 3 m rjavega sukna, tobak, cigarete in razno drugo perilo. Pred nakupom teh predmetov svarimo občinstvo. Kdor bi kaj sumljivega ponujal, ga je javiti policiji.

Nekatere nemške tvrdke v Celju še vedno nočejo razumeti, da je dopisovanje s slovenskimi strankami v slovenskem jeziku potrebno. Da se začne proti temu odločen boj, želimo, da nam cenj. občinstvo javlja vse tvrdke in podjetja, kjer nimajo slovenskega urad-

ništva, ki so zmožni našega jezika. Obenem pa želimo, da se nam javijo tudi vse slovenske tvrdke, ki na našo sramoto sprejemajo od nemških tvrdk v trgovskih zadevah nemške dopise. Treba je čistosti na obe strani. Ne bomo trpeli, da nam nemške tvrdke vsled naše malomarnosti vrivajo v Celje vedno nove nemške peteline.

Tatvine. Dne 19. oktobra 1920 je bilo iz enega na takozvanem mrtvem tiru nahajajočega se vagona ukradeno usnje v vrednosti 2.090 K na škodo tvrdke Maks Stössl. Storičice, 4 vojake, so izsledili in oddali v vojaške zapore. — Franc Krk iz občine Griže je bil aretiran radi tatvine na škodo g. Vekoslava Nerata v Gaberjih. Oddan je okrožnemu sodišču.

Za Dijaško kuhinjo v Celju sta po 40 K darovala namesto venca na grobi gospe Tereziji Jezernik gdč. Josipina Žimniakova iz Gradca in gosp. prof. Jos. Kožuh v Celju.

Za Dijaško kuhinjo je nabrala ga. Magda Ceremožnik 200 K na svatbi g. Pavla Novaka z gdč. Vando Kopinšekovo.

Prosveta.

Slovensko gledališče v Celju. Pred razprodanim gledališčem se je uprizorila v torek 19. in v sredo 20. tm. noviteta »Rodoljub iz Amerike«, burka s petjem in plesom, ki jo je spisal naš domačin g. R. Dobovišek, uglazbil g. C. Pregelj. S to vprizoritvijo je bilo ustrezno pred vsem širšemu občinstvu, ki si je že davno želelo zabavnega razvedrila in se je to pot lahko od srca nasmejalo. Tudi nekateri igralci so se mogli bolj udeleževati in so bili radi tega v svojem elementu. Je v igri mnogo dobrih komičnih prizorov, ki so, če tudi ne vsi originalni, vendar prav dobro prilagojeni našim domačim razmeram. Burke so pač več ali manj po istem kopitu. Vprizorjena je gotovo boljša nego marsikatera tuje-rodna, ki se je že z uspehom igrala na naših odrih. Tehnične dovršenosti in podrobne karakterizacije oseb seveda v burki ne smemo iskati, vsebina tudi ne more zadovoljiti gledalca in vplivati celo na njegovo dušo, ker tega cilja avtor ni niti zasledoval. Lahko je pa popraviti nekatere komične prizore, ki so nemogoči. Vsekakor bodo posebno gledališča na deželi avtorju hvaležna in igra bo doživela obilo smeha. Mnogo je pripomogel k lepemu uspehu igre g. kapelnik C. Pregelj, ki je uglazbil par dobrih kpletov in s tem oživil posamezna dejanja. Brez teh in brez godbe igra nikakor ne bi učinkovala. Pod njegovim vodstvom je igrala tudi godba, ki je bila pri petju nekoliko preglasna. V podrobno kritiko o glazbenem delu se ne spuščam, prepuščam to strokovnjaku. Izvrstna je bila to pot režija, ki je eksaktno izpopolnila vse tehnične strani, napravila okusno scenerijo in postavila vse igralce do zadnjega na svoje mesto. Pohvaliti posamezne je težko, ker so vsi, v daljših in krajših vlogah, naravnost sijajno rešili svojo nalogo. Učinkoval je v okusnih toaletah elegantni nastop gdč. Vrbachove (igralka) in g. Gradišnika (Janko Flere, igralec); podali so nam izvrstne tipe ga. Založnikova (Anastazija), g. Perc (dr. Pačka, njen mož) in g. Pfeifer (profesor Mrak), ki postane gotovo izvrsten igralec na našem odru; v popolno zadovoljnost je županoval g. Jurman; sijajni so bili predstavitelji raznih društev g. Žagar (veteransko društvo), g. Lah (požarna bramba) in g. Ferlež (olepševalno društvo); zelo ljubka sta bila v svoji ljubezni, zlasti v kpletih gdč. Pavlinčeva (Jerica) in g. dr. Milko Hrašovec (učitelj Bračun); ravno tako dovršeno so igrali tudi vsi ostali, g. Lipovšek kot John Flere, gdč. Testenova kot sobarica, g. Kladnik kot redar in g. Mlakar kot pismonoša; celo g. Plankar, ki ni nič govoril, je kot zamorec ugajal po svoji maski in toaleti.

Igra se v nedeljo popoldne ponovi in najde gotovo zopet mnogo hvaležnih gledalcev. Dramatično društvo je s to vprizoritvijo pokazalo dobro voljo, da hoče zadovoljiti vse sloje občinstva. Sme pa tudi od istega pričakovati, da poseča v ravno tako častnem številu tudi drame, zlasti domače umotvore. Pripravlja se baje kot otvoritvena predstava nove sezije Cankarjeva komedija »Za narodov blagor«, kar moramo le hvaležno pozdravljati. —vlj—

»Zrnje«. Uprava slov. nar. gledališča v Mariboru je izdala pravkar 2. številko tega kulturnega vestnika. Posamezna številka stane 3 K.

Sokolstvo.

Dr. P. Pestotnik: Kako voditi in upravljati sokolska društva? (Nad 100 strani 8° z več vzorci za upravne posle. Cena K 22.—) To je prvo delo te vrste v jugoslovanski literaturi. Društveno življenje je pri nas močno razvito, bilo pa je dosedaj brez strokovnih navodil glede uprave in vodstva. Vsako društvo je za svojo okolico važen kulturni in gospodarski faktor. Odbori se običajno hitro menjavajo. Ako društvo ni zgrajeno na trdnih tleh programatičnega dela in strogega upravnega poslovanja, se izgubi pri izmenjavi oseb in cilij in pregled o izvršenem delu. Knjiga je odlična kašipot za poslovanje vsem tudi nesokolskim društvom. Notranja zveza med dobro upravo in idejo društvenega delovanja in njegovim končnim namenom je dobro povdarjana. Praktična navodila (priprava za občne zборе, kandidatske liste, vodstvo seje, občnega zbora, obravnavanje izrednih dogodkov, proračun, sprejemanje in izključevanje članov) so posebno potrebna mladim društvom. Delokrog, posli, pravice in dolžnosti posameznih funkcionarjev so točno začrtani, obširno in jako lego popisani. Pri blagajniškem poslovanju se avtor ozira na večja in manjša društva. Posebne važnosti so poglavja, v katerih pisatelj obravnava razmerje Sokolstva napram vsenarodnim vprašanjem, socializmu, klerikalizmu in naprednostim. Knjiga je pisana za življenje v društvih in se ozira na nadrejeno organizacijo samo kolikor je to potrebno. Celo knjigo preveha ljubezen do Sokolstva in duh udanega ter požrtvovalnega dela za višje cilje naroda, napredka, svobode, za idejale človečnosti in borbe proti vsemu, kar zadržuje to delo. Načelo praktičnosti, smisel za kontrolirano delitev dela in disciplinirane organizacije novo knjigo še posebe priporoča. Knjiga je izšla v zalogi Sokola I. in se naroča pri br. Andr. Berce-tu, Tiskovna Zadruga, Ljubljana, Sodna ul. 6.

Volilno gibanje.

Zbor zaupnikov JDS za štajersko - prekmursko - koroško volilno okrožje

se vrši v četrtek 28. oktobra 1920 ob 10. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Celju.

Dnevni red:

1. Poročilo o pol. položaju.
2. Postavitve kandidatske liste.
3. Razno.

Vabila se te dni razpošljejo.

Izvrševalni odbor slovenskega dela JDS je imel 21. tm. dopoldne in popoldne mnogoštevilno obiskano sejo. Dr. Kramer je podal poročilo o zunanem in notranjem političnem položaju. Dr. Gr. Žerjav je podal glavne točke programa JDS za volitve v konstituanto. Ker so od SKS ponujena pogajanja za skupen nastop ostala brezuspešna, je izvršilni odbor JDS sklenil, da nastopi stranka v vseh volilnih okrožjih samostojno. Kot nosilce list je sklenil izvrševalni odbor zborom zaupnikov predlagati: dr. Iv. Tavčarja za Ljubljano, dr. V. Kuko-vca za štajersko - prekmursko in dr. Gr. Žerjava za kranjsko volilno okrožje. Dozdajnim zastopnikom stranke v Nar. predstavništvu in v vladi se je izrekla zahvala in zaupnica za njih delo.

V Bosni in Hercegovini je dosežen sporazum za skupni nastop demokratske stranke, seljaške organizacije in muslimanske kmetijske stranke ter deloma tudi hrvatske skupine »Obnove«, ki hoče v Hercegovini kandidirati kot nosilca liste don Juraj Biankinija. Proti radikalcem se pojavlja v celi deželi od dneva do dneva hujši odpor med kmeti zaradi njihovega postopanja v vprašanju agrarne reforme.

Turistika in šport.

Nogometne tekme v Celju. V nedeljo dne 24. tm. se vrši na nogometnem prostoru pri skalni kleti prvenstvena nogometna tekma med Athletic-Sportklubom Celje ter Športnim klubom »Celje«. Začetek točno ob 3. uri popoldne. — Javljene so za to sezono še tekme Zmaj-Zagreb v Celje

ter kot zaključna tekma s prvakom Dunaja Sportklubom Rapid: Celje. Postava moštva Rapida se bode še pravočasno objavila.

DNEVNE NOVICE.

Stalno regentovo stanovanje. Zagrebška mestna občina je dala hrv. vladi v najem svojo palačo na Katarinskem trgu, da bo služila regentu Aleksandru v stalno stanovanje, kadar pride v Zagreb.

Avstro-ogrška vojna posojila. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno, da je rok za prijavo začasnih priznanc in vojnih posojilnih in za prijavo rentnih knjižic podaljšan do 30. tm.

Klerikalni »resnicoljubi«. Urednik klerikalnega »Večernega lista« v Ljubljani je bil 21. tm. obsojen na 10 dni zapora odnosno 1000 K globe, ker je v ostudnem napadu očital ljubljanskemu županu dr. Iv. Tavčarju, da špekulira z nakupovanjem hiš in dela pri tem milijonske dobičke. Urednik se je seveda izgovarjal, da članka pred natisom ni čital. Kako junaško se klerikalni blatilci časti vedno skrijejo, če se gre za dokaz!

Za subvencijo slovenskemu gledališču v Ptujju v znesku 20000 K je poverjeništvu za uk in bogočastje predložilo prošnjo ministrstvu prosvete.

Pred novo stavko rudarjev stojimo v Jugoslaviji. V Trbovljah zahtevajo povišek mezd za 133%, povišek rednega nabavnega prispevka za 100%. Pogajanja pri deželni vladi 20. tm. so se razbila.

Rektorska inauguracija na vseučilišču v Ljubljani se je vršila danes ob 11. dop. v deželnem dvorcu. Odstopajoči rektor dr. Plemelj je izročil posle novoizvoljenemu rektorju dr. Rih. Zupančiču, ki je imel na to slavnostno predavanje.

Gledališke predstave za vojaške novince. Vojno ministrstvo je pozvalo ministrstvo prosvete, naj ukrene pri vseh gledališčih kraljevine, da bodo uprizarjala brezplačne predstave za vojaške novince, da se v istih dviga narodna zavest.

Dopisi.

Mozirje. Dne 17. oktobra 1920 popoldne vršil se je tukaj velik protestni in manifestacijski shod za uropano nam Koroško. Pod trško lipo zbralo se je mnogo tisoč najodličnejših zborovalcev iz Gornje Savinske doline. Poročalo je osem govornikov v kremenitih govorih, posebno ginljivo je Korošica gospa Otič orisala lopovstva koroških nemčurjev. Po lepem sklepem govoru je tukajšnji veletrgovec g. Rudolf Pevec prečital resolucijo, v kateri se pozivata deželna in centralna vlada, da nujno vkreneta, da se izvrši remediura potvorbe koroškega plebiscita, da se nam vrne oropana Koroška, da naša armada stalno zaščiti ogroženo slovensko prebivalstvo in da se prekine naš aprovizijski promet s sovražnimi državami. Ako bi našlštva naprej trajala, odgovorili bomo z enakimi represalijami. Gospodu predlagatelju se je burno priitjevalo in zaoril je končno ključ preko Govčkih planin na sosedni Korotan: »Živela osvobojena slovenska Koroška.«

V Šmarju pri Jelšah se je 17. tm. poročil g. dr. Ljud. Koser, poslaniški tajnik v Varšavi, z gdč. Fino Löschnigg, hčerko trgovca.

Rogaška Slatina. Naš gospod ravnatelj Dolenc so nas začeli učiti praktične krščanske ljubezni. Svojo pastirsko službo so pričeli pretečeno nedeljo. Opazili so, da se pasejo krave na državnem pašniku. Spomnili so se, da je to proti sedmi božji zapovedi. Ker pa krave nimajo pravega pojma o grehu, intervenirali so pri gospodarju v baje tako prijaznem tonu, da se je nazadnje razvil pretep. Pri tem so gospod Ciril celo pokazali revolver. Pretepanje v nedeljo popoldne je bilo pri nas nekoč v navadi. Pozdravljamo namero gospoda ravnatelja, ki spoštuje, dasi tujec, naše slavne tradicije in osvežuje stare navade. Ti pa naše dobro ljudstvo iz Ločendolske doline spoštuje svojega učenika in se spomni v molitvah dr. Brejca, ki nam ga je poslal! Fantje iz Roden in Eriavice, zberimo se v Imencah, naš čas je tu, izkopljimo svoje častito geslo, naš pozabljeni ponos: aufbiks!

Vestnik invalidov.

Poziv invalidom. Invalidi! V kratkem dobimo zvišane pokojnine. Dosegli smo to edinole potom naše organizacije. Zaradi tega se pozivljate, da nemudoma pristopite k organizaciji, v kolikor še niste pri njej. Samo ako bomo vstrajno delali in stopili v ozke stike, bomo dosegli, da nam bo mogoče živeti. Stari člani org. se pozivajo, da plačajo zaostalo članarino, v kolikor še tega niso storili, ker bi jih v nasprotnem slučaju morali črtati. Na delo, tovariši, organizirajte se!

TRGOVINA, OBRT IN NARODNO GOSPODARSTVO.

Rezolucije, sklenjene na gospodarskem shodu dne 17. oktobra v Celju.

1. Glede trošarin.

Na gospodarskem shodu v Celju dne 17. oktobra 1920 zbrani davkoplačevalci iz Celja in okolice se izrekajo odločno zoper obdačenje vina in sadjevca pri producentu. Producent rabi nujno svoj pridelek vina in sadjevca za sebe, za svojo obitelj in za svoje delavce pri kmetovanju; dajanje vina in sadjevca je del produkcijskih stroškov in se všteta pri delavski mezd. Obdačenje produkcijskih sredstev je iz gospodarskega stališča škodljivo in nedopustno, ker zavira razvoj kmetijstva, jemlje kmetu veselje do intenzivnega dela ter ga izpostavlja neprilikom davčnih organov. Prosta mora biti prodaja vina od producenta producentu, ker ni uvideti, kako naj plačuje kmetovalec od vina in sadjevca trošarino, ako je vsled lastne slabe letine primoran nakupiti vino in sadjevec za svoj kmetijski obrat pri kmetovalcu z dobro letino. Sadjevec kot zdrava maloalkoholna pijača najrevnejših delavskih in kmetijskih slojev se naj sploh davka oprosti.

Trošarina na vino se naj pobira še le pri prehodu od producenta v prosti obratni promet od kupca. V tej obliki obdačenja zadene davek vse sloje, tudi kmetovalca, enakovredno.

Zborovalci zahtevajo, da se dovoli kmetovalcem za njih lastno potrebo iz lastnih pridelkov neomejeno, **prosto žganjekuho**. V naredbi dovoljeni roki so prekratki, postopanje preveč komplicirano.

Zborovalci zahtevajo, da se naj davek na olje opusti, ker je domača produkcija olja v naši državi šibka ter jo je treba čuvati, pospešiti in negovati, ne pa z davki v razvoju zavirati in zatirati.

Davek na sladkor se naj zniža. Zborovalci se odločno izrekajo zoper davek na petrolej in električno luč. Z ozirom na neprilike v dobavi svetil je smatrati električno luč ne za luksus, ampak za potrebo. Razvoj električne industrije se ne sme zavirati in oteževati.

Zborovalci se obračajo na osrednjo vlado v Beogradu, da tem zahtevam v polni meri ugodi. Država sicer potrebuje novih denarnih sredstev, ne sme jih pa iskati v toliki meri v konzumnih davkih in v obdačenju producentov in širokih delavskih mas, ampak predvsem v izdatnem obdačenju velikih premoženj in velikih dobičkov.

2. O kršenju autonomije.

Na gospodarskem shodu v Celju dne 17. oktobra 1920 zbrani občani občine Okolica Celje in sosednih občin odločno protestirajo proti kršenju samouprave občine Okolica Celja z naredbo celokupne deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani od 20. avg. 1920 Uradni list št. 332, s katero so se občini Okolici Celje, ne da bi se občino sploh poprej vprašalo, za skoraj polovico njenega okolišja odvzeli nekateri posli lastnega delokroga. Ta naredba nasprotuje duhu in besedilu veljavnega avst. drž. zakona o uredbi občin (zak. od 5. marca 1862 drž. zak. št. 18) in deželnega zakona za Štajersko od 2. maja 1884 dež. zak. št. 5, posebno določbi § 24 zadnji odstavek tega zakona, ki izrecno določa, da se sme lastni delokrog občine izpremeniti le s posebnim deželnim zakonom. Deželna vlada sedaj, ko obstoji osrednja vlada v Beogradu in narodno predstavništvo, in ko njene funkcije po ustavi še niso določene, nima zakonodajne oblasti.

Revolucija, ki je take naredbe opravičevala, je minula. Odkramo deželni vladi pravico, da brez sodelovanja osrednje vlade ustanavlja in preurejuje državne urade, ter nalaga državi razmeroma ogromne in nepotrebne izdatke, in protestiramo proti določbi § 3 iste naredbe celokupne deželne vlade, s katero si lasti deželna vlada pravico, nakladati občini bremena in ji zaukazovati izdatke; tudi ta določba je protizakonita in krši občinski red v pogledu samouprave občine z njenim premoženjem in njenimi odhodki.

Zborovalci zahtevajo od deželne vlade v Ljubljani in od osrednje vlade v Beogradu, da to protizakonito naredbo ukine.

Zborovalci izrekajo prepričanje, da te osnovne državne policije za občini Celje in del okolice celjske nepotrebno in v stvarnih odnošajih neutemeljeno. Med tem ko ste obe občini dosedaj upravljali te posle s prilično skupaj 11 uradnimi močmi, se je sedaj po nepotrebem za prilično 11.000 prebivalcev umetno ustvaril uradniški aparat z nad 50 uradniškimi in redarskimi močmi, ki stanejo letno do dva milijona kron. Prizadeži občini odločna odklanjata, da bi se le en del teh nepotrebni bremen zvalil na rame njihovih občanov.

Cena sladkorja in petroleja v Zagrebu padla. Sladkor, ki je še pred nekaj dnevi stal 70 kron za kg, se danes prodaja v nekaterih trgovinah že po 62 kron; tudi petrolej se je pocenil za 2 K pri litru. Razlog temu padanju je najbrže uredba, po kateri bo država vzela vso sladkorno industrijo v svoj monopol.

Izdelovanje modre galice za državno potrebo. Gospodarsko-finančni odsek se je sporazumel v tem, da je treba pri borskem rudniku ustanoviti še posebno podjetje, ki bo izdelovalo modro galico za državne potrebe. Podjetje se ustanovi prihodnje pomlad Komisija, ki je bila nalašč za to imenovana, izdeluje priprave.

»Adresar za Slovenijo«, katerega že težko pričakujejo vsi, posebno pa industrijski, trgovski in obrtniški krogi, je že v tisku in izide tekom prihodnjega meseca. Knjiga bo imela bogato vsebino in bo nudila vsakemu brez ozira na stan in poklic, zlasti pa kupčijskim in obrtniškim krogi splošno sliko našega gospodarskega razvoja in bo pokazala vsakemu pot in možnost uspešne oddaje svojega blaga in pa nabave njemu potrebnih predmetov ter se vsem krogom toplo priporoča. Knjiga lično vezana stane v prednaročbi K 240, proti takojšnjemu predplačilu K 120 in se plača pri uredništvu Adresarja, Ljubljana, Cankarjeva nabrežje 5.

Gospodarska konferenca o monopolih. Dne 18. tm. se je sestala v Beogradu konferenca zastopnikov iz posameznih pokrajinskih delegacij. Razpravlja o zakonskem načrtu glede uvedbe monopolov v celi državi. Gre predvsem za tobačni monopol, glede katerega je treba monopolski zakon izenačiti za vso državo. Sedaj imamo o tobačnem monopolu 6 različnih zakonov. Razprave bodo trajale več dni.

Nacionalizacija falske elektrarne. Dne 18. t. m. je bila v Ljubljani podpisana pogodba med švicarskimi in jugoslovenskimi interesi glede nacionalizacije falske elektrarne.

Središnja zadružna banka se snuje v Zagrebu pod vodstvom »Hrv. slav. Gosp. društva kot središnje zadruge v Zagrebu«. Med osnovatelji so še: Zadruga hrvatskih vinogradnikov, zadruga za proizvodnjo semen ter razni zasebniki. Delniški kapital bo znašal 20 milijonov kron.

Naše žito za Nemčijo. Zadnji čas so prišli trgovci iz Nemčije v našo državo, da kupujejo zlasti v Banatu žito za Nemčijo, kjer je v tem oziru veliko pomanjkanje in bodo morali do prihodnje žetve uvoziti vsaj dva milijona ton žita (200.000 vagonov).

Borza 21. okt.

Beograd: Funt 116-118, dolarji 32-32.50, franc. franki 215-220, lire 125-130, leji 55-56.50, levi 41-41.50, češke krone 40-45, avstr. krone 10.20-10.25, marke 48-49, napoleonori 105-115.
Zagreb: Berlin 196-199, Italija 516-520, London 0-485, Newyork 132-133, Pariz 0-875, Praga 165-166, Švica 1900-0, Dunaj 34.50-34.80, Valute: Dolarji 126-130, avstrijske krone 36.50-38, carski rublji 105-110, francoski franki 850-900, napoleonori 415-425, nemške marke 198-200, rumunski leji 210-225, švicarski franki 0-2100.

Praga: Dinarji 245, nemške marke 119.25, švicarski franki 1329.50, lire 315, francoski franki 538.50, funti 287, dolarji 82.25, avstrijske krone 20.27, poljske marke 25.50.

Dunaj: Zagreb 293-323, Budimpešta 95-105, Praga 473-497, Varšava 115-137, češkosl. krone 470-494, dinarji 1200-1250. Po dinarjih veliko povpraševanje.

Curih: Berlin 9. Newyork 634, London 21.80, Pariz 41, Milan 23.80, Praga 7.70, Budimpešta 1.65, Varšava 2.27, Dunaj 2.10, avstrijske krone 1.65.

Žitne cene.

Osiyek: Pšenica 930-940, oves 250-260, koruza 380-390.
Vukovar: Pšenica 930-940, oves 260-270, koruza 390-400, Nemčija kupuje koruzo in fižol.

Vsak Jugoslovan mora biti član »Jugoslovske Matice«!

RAZNE VESTI.

Zaroka rumunske princezinje. Beograjska »Politika« javlja iz Bukarešte: Te dni se uradno razglasi zaroka rumunske princezinje Elizabete z bivšim grškim prestolonaslednikom Jurjem. Časopisje v Bukarešti ne prinaša posebnih komentarjev o zaroki, ampak trdi samo, da se sklene ta zakon iz ljubezni. Princezinja Elizabeta je izbrala za svojega soproga princa Jurja, ko je ta že leta 1913. z Venizelosom obiskal Bukarešto.

Kuga na Reki je ponehala. Tako so ugotovile zdravstvene oblasti.

Mati in otrok. Češkoameriški listi pripovedujejo pretresljivo dogodbo o češki materi, ki je izmed več tisoč otrok svojega otroka spoznala, ki ga je bila ostavila kot drobno detece v stari domovini in ga ni videla trinajst let. Ta mati, ki priča, kako globoko tiči obrazek otroka v materinem srcu, je Ana Hanačikova v New Salem v Pensilvaniji. Trinajst mesecev star deček je ostal na Češkem, ko je mati odšla v Ameriko. Po preteku 13 let so ga sorodniki poslali za materjo. Deček je prišel v Newyork v juliju tl. na parniku Rochambeau. V imeniku prišlecev pa so njegovo ime tako popačili, da v njem ni bilo mogoče najti priimka Hanačik. Mati je večkrat prišla iz Pensilvanije v Newyork, pa so ji vselej povedali, da deček tega imena ni prišel. Navsezadnje je mati prosila uradnike, da bi ji dovolili, ogledati si oddelek, v katerem so bili mladi prišleci, dokler se niso prijavili njih sorodniki. Uradniki so dvomili, da bi imela mati s tem kaj uspeha, pa so vendarle privolili. Ko je mati stopila v dvorano, polno otrok, ni trajalo dolgo, pa je pokazala mladega dečka in ga pristrčno stisnila k sebi. Iznenadeni uradniki so dečka izprašali in so uvideli, da je to v istini mladi Hanačik. Materino srce je po dolgi dobi 13 let spoznalo svojega otroka. Še isti dan se je vsa srečna mati odpeljala z dečkom na novi dom.

Pariške podgane. Pariz, preobljudeno mesto, ki ima še mnogo poslopj iz 15., 16. in 17. stoletja, bje sedaj hudo borbo. Nek znani strokovnjak je izračunal, da je v Parizu nad 10 milijonov podgan, ki so se razpasle že tako, da ni že nobenega zidu več, katerega ne bi bile pregledale. Na ulicah se jih vidi ob belem dnevu kakor tudi ponoči. Tudi pariška policija je sklenila, da začne intenzivni boj proti tem neljubim gostom. Vse prebivalstvo je pozvano, da sodeluje v tem boju proti podganam. Za vsako podgano je določena nagrada 25 centimov.

Zadnja poročila.

Italijanski fašisti hočejo s silo preprečiti jadransko pogajanja? Uvoz municije v Dalmacijo.

Zagreb, 20. okt. Po vsej Dalmaciji se pripravljajo z italijanske strani veliki pogromi proti Jugoslovanom, če bi se jadransko vprašanje ne rešilo v smislu d'Annunzijevih »idealov«. Šef italijanske špijonaže na Reki Terata je izjavil, da bodo fašisti preprečili pogajanja. — Preko Zadra in Šibenika so prepeljali Italijani že nad 100 vagonov municije in nad 20 vagonov bojeve žice v Dalmacijo.

Kongres Macedoncev v Sofiji.

Sofija, 21. okt. Dne 17. tm. se je tu otvoril macedonski kongres. V otvoritvenem govoru je predsednik naglašal, da so Macedonci zopet prišli v črno robstvo (?). Niso pa obupali in se ne ustrašijo boja, ki jih čaka. Boj bodo vodili z zakonitimi sredstvi.

Italijanska nastilja v Šibeniku.

Split, 21. okt. Italijanske oblasti so v razglasih pozvale prebivalstvo Šibenika, naj se od 1. do 10. tm. javi občini. Odzval se ni od naših nihče. Karabinjerji so vsled tega ludi po cestah lovili, delavce so čakali pred tvornicami. Vse so zaprli in kasneje s parnikom odpejali. Pomagalo je tudi ostalo vojaštvo. Prebivalstvo beži v gore in gozde.

Zdravje grškega kralja se boljša?

Beograd, 21. okt. »Politika« poroča iz Soluna: Iz Aten prihajajo povoljne vesti glede zdravstvenega stanja kralja. Temperature je bilo večeraj 39, dihanje 34. Mrzlica pojenjuje.

Iz Rima še ni odgovora glede jadranske konference.

Beograd, 21. okt. Naša vlada je preteklo soboto obvestila italijansko vlado o imenovanju delegatov. Naši delegati bodo do torke 26. tm. pripravljani, da se podajo na pot. Iz Rima pa še ni prišel odgovor.

Naredba glede izseljencev, ki se hočejo vrniti.

Beograd, 21. okt. Minister za notranja dela je izdal naredbo, da se izseljenci turške narodnosti, ki so se po balkanski vojni svojevoljno izselili in se sedaj vračajo, ne smatrajo več za državljane. Isto velja glede kristijanov, ako niso tekom svetovne vojne zadostili svoji vojaški dolžnosti.

Ententa zahteva od Madžarske ratificiranje mirovne pogodbe.

Budimpešta, 21. okt. Na zborovanju vladne stranke je min. preds. Tölöky poročal, da je vrhovni svet v Parizu poslal madžarski vladi zahtevo, da mora Ogrska do 1. nov. ratificirati mirovno pogodbo.

Minister prosvete za analfabetske tečaje.

Beograd, 21. okt. Minister prosvete Pribičević je naročil šolskim nadzornikom, naj pozovejo učitelstvo in katehete, da organizirajo, kjer je to potrebno, tečaje za analfabete (nepismene).

Potovanja državnikov.

Beograd, 21. okt. »Tribuna« javlja iz Bukarešte: Take Jonescu (rumunski minister za zun. zad.) pride v Beograd najbrže 4. nov. Če bi do takrat pogajanja z Italijo ne bila končana, se njegov prihod odgodi.

Beograd, 21. okt. Verjetno je, da bo grški min. preds. Venizelos vsled zapletljajev na Grškem ter vsled bolezni grškega kralja odgodil obisk v Bukarešti. S Take Jonescom pa se vsekakor sestane pred 4. nov.

Poziv!

Dotična znana oseba, ki je 21. tm. zvečer v kavarni »Prešern« pomotoma vzela črni moški dežnik, se pozivlja, da ne bo imela sitnosti pri sodnji, da ga nemudoma odda v upravno. **Novo Dobe.**

20 let, več ne, naj bo stara devojka, s katero bi se rad seznanil in dopisoval. Če bo pridna, jo poročim. Naslov: »Domovina mlilih kraj 66« poštno ležeče Celje.

Zopet se dobi poznano dobro ptujsko **kislo zelje** v vsaki količini pri **L. Bandedck**, Celje, 1413 Gosposka ul. 32. 2-1

Abonente sprejme 1415 1 priv. kuh. Ozka ul. 3. Istotam se prodata tudi **dve postelji.**

Frizerski salon in zaloga dišav (Koštomaj, Prešernova ul. 19). Najboljša postrežba, prepričajte se!!!

Pisarniški vedja

bilance zmožen knjigovodja, verziran korespondent v nemškem, ogrskem, srbsko-hrvatskem, bolgarskem, ruskem in drugih modernih jezikih s 15 letno bančno prakso in z možnostmi v raznih trgovskih strokah, z mnogostranskimi zvezami na iztoku in na zapadu, išče svojim ambicijam odgovarjajočo prvorazredno mesto pri veliki banki ali trgovskem podjetju. Cenjene ponudbe na anončno ekspedicijo Smolka, Pečuh-Pécs, Apaca ul. 9. (Baranja) event. brzojavno.

Proda se: Namizni servis za 6 oseb z 2 zajemalkama, 12 navadnih nožev z kovinastimi ročaji, 6 posrebnih nožev in vilic, lepo delo v skatli, 12 malih glažev za liker, 1 steklena vaza za rože, 1 zlati pecatni prstan z ruščim ametystom. Vse novo. Ogleda, se lahko samo ob nedeljah od 8.—16. ure. Naslov se izve v upravništvu. 1411 1

Kupi

se lokomobila od 15—20 HP. in polnojarem (Vollgatter). Naslov M. JOST, veleposestnik Gotovlje p. Žalec. 1409 2-1

Pridnega hlapca

h konjem sprejme takoj **M. Vrečko**, žaga na Polzeli. Isti dobi hrano in dobro plačo. 1426 3-1

Med univ. dr. Boleslav Barth

v Celju, Milistan. Ordinira vsak dan 11-12 in od 3-4 za ženske, spolne in splošne bolezni. Zdravljenje z neosalvarsanom in z gonovaccino. 167 10-9

Prva južnoštaj. vinarska zadruga Celje, Cankarjeva cesta

priporoča svoja najboljša domača štajerska pristna vina na **debele** in v **buteljkah.** 672 26-10

Umirovljeni državni uradnik

išče postranskega zaslužka v kakšni pisarni. Cenj. ponudbe na upravništvu »Novo Dobe«. 1398 3-2

Petrolejske kante

dve z zabojem plačaino po K 58.—, posamezne po K 22.— vsaka železniška postaja. 12-6 **Sever & Komp., Ljubljana.**

Trgovina z južnim in domačim sadjem, z kanditi in slaščicami **R. DEBENJAK** Celje, Kralja Petra cesta 15.

Ivan Strelec

tapetnik v Celju, Samostanska ul. 2. Prevzame vsa tapetarska dela, kakor napravo žimnic, tapetniških mobilij itd. Popravila izvršuje točno in ceno. Točas v zalogi morska 502 trava, afrik in žima za modroce. 50-27

V gostilni Pri mostu

se toči pristno ljutomersko haloško in bizeljsko vino, vsaki dan sveže pivo. Vsak čas topla kuhinja. Sprejmejo se tudi abonenti. Se priporoča

Ana Mikuš omož. Natek

Stole, žimnice, razno pohištvo in tapetniške izdelke ima v zalozbi: **Marija Baumgartner** 287 156-155 Gosposka ulica 25. Naročila se izvršujejo točno in solidno.

Učenec

iz poštene hiše, močan in priden, s primerno naobrazbo in z lastno oskrbo razun opoldanske hrane, se sprejme v trgovino v Celju. Kje, pove upravni. 1398 3-2

Ivan Ravnikar

veletrgovina = Celje. **Kupujem pšenico, oves, koruzo in ajdo po najvišji dnevni ceni.** 100-94

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju

Delniška glavica 50.000.000 kron.

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fond nad 45.000.000 kron.

Podružnice

v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Mariboru, Borovljah in Pljuju.

Sprejema vloge na knjižlice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

296 - 27

1271 Pozor!

ŠTAMPILJE
GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
DVORNI TRG 1

PEČATI
1347 12-3
franko

Katalog

Rud. Zontič
Celje, Kocenova ulica 2
(v bližini kolodvora).
Izdelovanje vseh vrst čevljev, od priprostitih do naj-finejših po dnevnih cenah. 45-33

ŽARNICE (Metaldrahtlampen)
najboljše vrste, tudi 1/2 Watt, za 100, 120, 220 Volt od 16 100 sveč razpošilja po nizkih cenah 1386 3-3
Karel Florjančič Celje, Glavni trg 16.

Za gostilničarje in vinske trgovce se priporočajo posebno stara, močna črna 1250 in bela 15

dalmatinska WINA

katera so vsied svoje visoke gradacije in dobrega okusa tudi najprikladnejša za zboljšanje slabjših vrst vina.
Cene zmerne.

Ivan Matković,
zaloga dalmatinskih vin
Glavni trg 8 Celje Glavni trg 8

Kupujem
po najvišji dnevni ceni:
suhe gobe, laneno seme, kumno, orehe, jabolka, vinski kamen, strd, vosek, predivo ter sploh deželne pridelke.
1195 8

JANKO ŠOSTER
Celje, M. Gubčeva ul.

Proda se
čevljarski šivalni stroj
Cilinder-elastig pri čevljarju Skale,
1393 3-3 Gaberje št. 20.

ZADRUGA

! za pridelovanje semen!
Preradovičova ulica št. 20. ZAGREB Telefon 17-74

Prodaja semen:
vseh vrst žita, deteljnih, zelenjadnih, cvetličnih itd. Seme je prvovrstne kakovosti, pridelano in nabavljeno pod nadzorstvom strokovnjakov. Za uspeh in kalenje se jamči v vsakem oziru. Ilustrovani ceniki se pošljejo za zahtevo. Naročila se izvršujejo po pošti v tuzemstvu proti povzetju ali proti predplačilu. 1385 5-3

Gostilna pri P.L. Bračić-u
na Dečkovem trgu 6 nasproti Kralja Petra vojašnice.
Točijo se pristna domača vina, vsaki čas topla in mrzla jedila. Sprejemajo se abonenti po znižanih cenah. na razpolago so sobe za tužce. Postrežba točna in solidna. 1329 52-4

Jurij in M. Šanc.

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo
Ant. Jožica usal.
Franjo Dolžan
Celje
26 Kralja Petra cesta 8 nasproti „Belega vola“ 74
Previjema vsa v široko spajajoča dela. Izvršitev točna in solidna.

Kdor ima na razpolago bukova in druga drva, naj ponudi tvrdki

Ant. Kolenc
V CELJU
z navedbo množine vagonov.
Istotam se kupi vsako množina fižola, krompirja, suhih gob, medu, voska, vinskega kamna, lanenega semena i.t.d. i.t.d.
Sprejme se tudi knjigovodja ali knjigovodkinja zmožna vseh pisarniških del.
1368 5-4

V gostilni Pri grozdu
na Dečkovem trgu v Celju
se točijo najboljše in najcenejša pristna vina ter vedno sveže pivo. Hrana priznana prvovrstna; abonenti imajo znatno znižane cene. Za obilni obisk se priporoča
Ignac Šuligoj.

Proti požaru in za življenje zavaruje najkulantneje
BANKA "SLAVIJA"

Zastopnik **Dragotin Gobec**
122 12-10 Celje, Razlagova ulica 15.

Inteligenten gospod

vešč jezikov, s kapitalom 200.000 kron, se želi pridružiti kot solastnik pri solidnem in dobro idočem podjetju. Želi boljše, manjše stanovanje ali 1-2 meblovani sobi v istem kraju, kjer se nahaja podjetje. Cenjene pismene ponudbe je vposlati pod »NOVA EKSISTENCA« na upravo »Nove Dobe«.

1410 1

50 posestev

(hiš, premogokopov, vrelcev itd.) prodaja
Ant. P. Arzenšek
obl. konc. posredovalnica za nakup in prodajo hiš ter posestev
Celje, Kralja Petra cesta št. 22. 1412

Velika loterija pod državnim nadzorstvom.

Žrebanje od 15. od 25. decembra 1920.
CENA srečk za vseh 10 žrebanj samo 40- K s pošto 42- K.
Glavni dobitek 400.000 kron | 8 dobitkov po 50.000 K
2 dobitka po 200.000 K | 10 " po 20.000 K
4 dobitki po 100.000 K | 10 " po 10.000 K
i. i. d. i. i. d.

Izplačuje se takoj po žrebanju brez vsakih odbitkov.
Naročuje se iz cele države pri:
Oddelek razredne loterije 1400 3-1
Mednarodne banke D.D., Zagreb
Gajeva ulica 8.

Kino Gaberje

Od 23. oktobra naprej se predstavlja prvič v Celju ogromen film američanskega tipa, senzacija prve vrste

Fiaker št. 13
v 4 delih in 24 dejanjih.
Preskrbite si pravočasno vstopnice.

Jadranska banka

Beograd, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković,

Celje

Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik,
Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Prevezema vse bančne posle
pod najugodnejšimi pogoji.

Sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro
in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Poslovne zveze z vsemi večji-
mi kraji v tu- in inozemstvu.

Oglejte si zalogo!

Najboljša stara in nova vina
Vedno sveže pivo 50-42

MANUFAKTURNA IN MODNA TRGOVINA 1358 12-3

Celje **KAROL PAJK** Celje

je prejela veliko množino sukna, par-
henta, blačevine, klota, šifona, cefira,
ženskega volnenega blaga, moškega in
ženskega perila itd. — V zalogi so tudi
vse šiviljske in krojaške potrebščine.

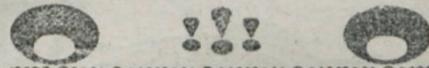
HOTEL BALKAN, CELJE

Dobra gorka in mrzla jedila
264 Sobe za prenočišča

Franc ZANGGER Celje,

špecerijska trgovina
na debelo in drobno.

1286 52-4

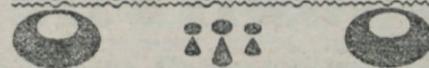
Cenj. občinstvu naznanjam, da sem kupil
manufakturno in modno
trgovino Traun & Stiger
naslednik Fr. Mossmann

prej Stallner na Glavnem trgu št. 17,
kamor preselim svojo sedajno trgovino
na Kralja Petra cesti št. 13.

Za nadaljno naklonjenost se priporoča

Fr. Urch

naslednik tvrdke Traun & Stiger.
1355 12-3

Najcenejša in pristna
vina se točijo v Celju
v Gosposki ulici

in sicer: staro vino liter K 20-
vinski mošt » K 18-
jabolčnik « K 7-20
pivo » K 7-20

pri Gsundu

Priznana je tudi najboljša kuhinja,
dobijo se vsak čas gorka in mrzla je-
dila. Za abonemente ugodne cene.
Se priporoča Topolovšek, gostilničar.

Pozor! V hotelu „union“ **Pozor!**
Celje

Od četrtega, dne 21. oktobra 1920
priljubljene godbe

„Salon Trio-Bohemia“

dnevno koncert

brez vsakega povišanja cen.

Začetek ob 19. uri.

Za mnogobrojno udeležbo se priporoča

1395 2-2

M. Martinović,
hotelir.

Priporoča se tvrdka

Jos. Petelinc, Ljubljana

Sv. Petra nasip 7. 1350 52-3

Tovarniška zaloga šivalnih strojev in njih delov, ter potrebščine
za krojače, čevljarje in šivilje na debelo in drobno.

Čevlje po nižani ceni
prodaja prodajalna
„Čevliarske zadruga“
Narodni dom. **v Celju** Narodni dom.
1405 5-2

Pozor! P. 1. gostilničarjem **Pozor!**
se naznanja

otvoritev trgovine z vinom
na debelo.

Kirac & drug

CELJE, Gosposka ul. 6, »Hotel Balkan«.

V zalogi so prvovrst. banaška, dalma-
tinska in vsakovrstna druga vina. 1403 5-2

Cene zmerne. Postrežba točna.

Josip Rojc, mehanik

v Celju, Prešer-
nova ulica št. 16.

V zalogi so najboljša
nova in stara kolesa,

fina francoska in angleška pneumatika.

Vsakovrstna popravila se izvršijo točno.

770 52-20

**Orehe
vosek
: med :
kumno**

kupi vsako množino
eksportna tvrdka

Anton Močnik

Glavni Celje Glavni
trg 8 trg 8

275 35

Zahvala.

Povodom smrti naše nepozabne matere oziroma sestre, tašče in
stare matere, gospe

Terezije Jezernik

smo prejeli toliko izrazov sočutja in ljubezni, da nam ni mogoče vsakomur
posebej se zahvaliti.

Izrekamo torej tem potom prsrčno zahvalo vsem, ki so nas
tolažili v naših težkih urah in nam na kakršenkoli način izrazili svoje
sočutje, vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov in vsem mnogo-
brojnim spremljevalcem blage pokojnice k večnemu počitku, sosebno
častiti duhovščini, zastopnikom oblasti in uradov ter »Celjskemu pev-
skemu društvu«.

V CELJU, dne 19. oktobra 1920.

Rodbini min. dr. Kukovčeva in Krušičeva.

Delavnice:
Razlagova ulica

Kamenolomi
Cezlake

Kamnoseška industrijska družba v Celju

Izvršuje nagrobne spomenike, grobnice, oltarje, pohišvene plošče, zidne obklade iz pohorskega granita in vseh vrst marmorja, dalje stopnice, podstavke, tlakovne kocke, robnike in vsa v to stroko spadajoča dela. 1331 12-3

Delavnice:
Razlagova ulica

Kamenolomi
Josipdol

Edina slovenska specijalna trgovina z barvami in laki.
Agentura in komisijsko podjetje.

Iv. Ferlež - Celje

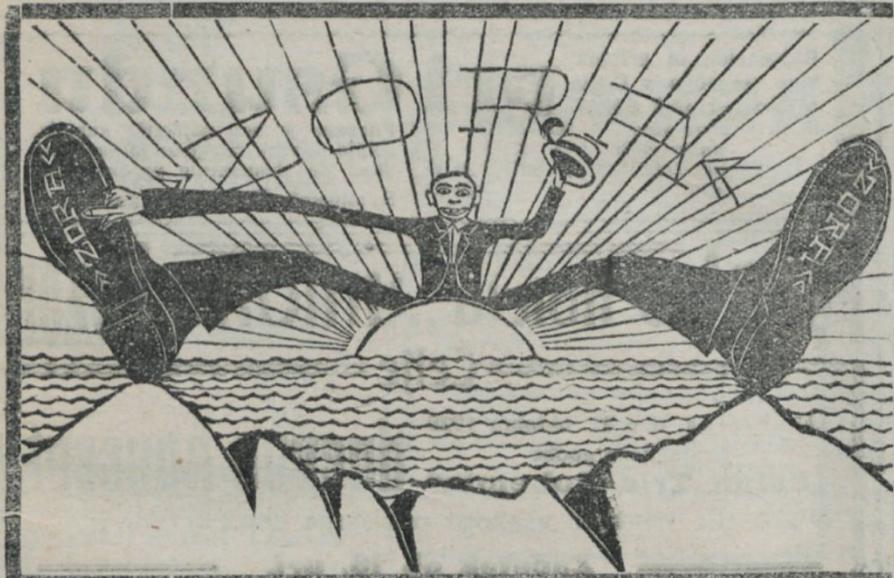
447 156-65 Narodni dom

Trgovina z lesom in drvimi na drobno in debelo.
Kupuje jarnski in ostali les po najvišjih dnevnih cenah.

Registrov. kreditna in stavbena zadruga z om. zav.
Prešernova ul. 15 v Celju

»LASTNI DOM«

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po štiri od sto (4%) 401 156-68

»Zora« čevlji so najboljši in trpežni!

Tovarniška zaloge v modni trgovini A. Frece, Celje Narodni dom tik trafike

DANICA

1387 12-2

čistilo za čevlje
čisti

sveti
in ohranja usnje

izdeluje

„SLAVIA“ tovarna kemičnih izdelkov d. d.

Telefon 5-46. Zagreb, Ilica 213. Brzjavni: „Cemija“

1886 Trgovina špicerijskega blaga 1920
1332 3
Milan Hočevar
CELJE
Glavni trg št. 10.

Tovarna cementnih izdelkov Jos. Tabor nasl. Celje,

Kocenova ulica št. 8.
Priporočamo grobne nakite, ograje, podstavke za križe in cementne nagrobne spomenike.

Edina slovenska

trgovina z galanterijskim, modnim in norinb. blagom ter kranjskimi izdelki

je v Celju na Kralja Petra cesti Fran Kramar

318 50-37 Slovensko občinstvo naj blagovoli pri nakupovanju to vpoštevati

SUKNO

za moške obleke, voljeno, parhant in flanel za ženske obleke, klobuke, čevlje, gotove obleke za fante in gospode, bluže, krila in plašče za dame, razno perilo za dame in gospode se prodaja zaradi ogromnega nakupa v inozemstvu po najnižjih cenah v veletrgovini in razpošiljalni 40-4

R. Stermecki, Celje.

Velik cenik z več tisoč slikami se pošlje vsakemu zastoj.

Prva celjska parna barvarija in kemična čistilnica oblek itd.

Martin Taček

tovarna CELJE Gosposka ul. 21.

PODRUŽNICE: 1289 14-4

Brežice, Laško, Sevnica, Trbovlje, Slov. Gradec, Krško, Konjice, Slov. Bistrica.

Antikvarične knjige

kupuje knjigarna 883-16
Goričar & Leskovšek v Celju.

Združene veletrgovine v Celju

A. Kolenc, Elsbacher, Cvenkel in Ravnikar priporočajo po znižanih cenah: slanino, svinjsko mast, bučno olje, jedilno repično olje, mazilno olje, koruzne in pšenične mlevske izdelke, oves, kavo, „Zlatorog“ in slavonsko milo.

Telefon št. 135.

Brzjavni naslov: Žito.

POSJOJILNICA V CELJU

USTANOV. LETA 1880 NARODNI DOM RES. FOND 500.000 K

SPREJEMA hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne vzdiga
DAJE posojila na vknjižbe in na menice. OTVARJA trgovske in obrtne kredite.

129 24-21

STANJE HRANILNIH VLOG
NAD 24.000.000 KRON